

Racan zrtvovao gradonacelnika Zagreba

Author: IWPR

Ostavka Milana Bandica zbog voznje u pijanom stanju otvara novo poglavlje u istoriji Hrvatske u kome politicari nece biti vise izvan zakona

Kao vazan presedan primljena je u Hrvatskoj ostavka gradonacelnika Zagreba, Milana Bandica, clana Socijaldemokratske partije, SDP, premijera Ivica Racana. Po prvi put je jedan visoki hrvatski zvanicnik, morao preuzeti odgovornost zbog toga sto je u pijanom stanju izazvao laksu prometnu nesrecu. Tako je prekinuta dugogodisnja praksa nasledjena iz vremena Tudjmana, po kojoj su visoki drzavni funkcioneri bili van zakona.

Polovinom januara, Bandic je vozeci pijan svoj Range Rover, izazvao laksu saobračajnu nesrecu, zatim dva puta pobegao od policije, a kad su ga policajci sustigli, pokusao je da ih podmiti, nudeci im razlicite usluge ukoliko ga postede alkotesta. Imao je visokih 1,60 promila alkohola u krvi.

Sutradan je na konferenciji za stampu lagao, pokusavajući da relativizuje ovaj dogadjaj. Ipak, pritisnut dokazima morao je na kraju da prizna da je vozio pijan, ali je i tada pokusavao da umanjí znacenje tog cina. "Jeo sam jaku hranu, i popio dve case vina, pa sam neposredno pre nesrece upotrebio sprej za osvezenje daha koji takodje sadrzi alkohol", rekao je Bandic novinarima.

Jedan od Bandicevih saradnika u zagrebackoj gradskoj vlasti, Vladimir Velnic, takodje clan SDP-a, takodje je pokusao umanjiti Bandicevu krivicu: "Ono sto je napravio Bandic, najnormalnija je stvar", rekao je.

No, nekoliko dana posle novinari su se dokopali originalnog policijskog zapisnika. Bandic je, prema policijskom zapisniku, bio toliko pijan da nije mogao da izadje iz automobila, pa su ga policajci uhvatili za ramena i izvukli iz kola.

On je uverljivo pobedio na lokalnim izborima u maju 2001. Njegova SDP stranka dobila je izbore tvrdeci kako ce se zalagati za izgradnju pravne drzave u kojoj ce svi, bez izuzetka, odgovarati za ono sto rade.

Ali, ubrzo posle izbora za gradonacelnika Zagreba, poceo odstupati od tog principa. U okolini Zagreba, bez potrebnih dozvola, poceo je graditi vikendicu. Kad je to otkriveno u novinama, izbio je skandal, ali se Bandic nekako izvukao.

Izgleda da je voznja u pijanom stanju bila nesto sto gradjani Zagreba nisu zeleli da oprostite svom gradonacelniku. U ispitivanju javnog mnjenja, cak je 54 posto gradjana zahtevalo Bandicevu ostavku, dok je 28 posto (18 posto odgovorilo je sa "ne znam") mislilo da voznja u pijanom stanju, te beg od policije, nisu razlozi za ostavku.

Videvsi raspolozenje javnog mnjenja i sam premijer Racan, kao predsednik SDP-a, zatražio je od Bandica da podnese ostavku, u nastojanju da pokaze da se Hrvatska ipak promenila u poslednje dve godine, otkako je HDZ sisao s vlasti.

Za vreme vladavine Tudjmana, visoki zvanicnici tada vladajuće Hrvatske demokratske zajednice, HDZ, bili su van zakona. Privremeni sef hrvatske drzave u periodu izmedju Tudjmanove smrti i izbora Mesica, Vlatko Pavletic potpisao je pomilovanje za Ivu Peku, HDZ-ovog clana uprave iz Splitsko-dalmatinske zupanije. Peko je automobilom usmrtio devojčicu i pobegao sa mesta nesrece. Pripadnost vladajućoj stranci bila mu je jedina "olaksavajuća okolnost" zbog koje je pomilovan, a da ni dana nije proveo u zatvoru.

Taj skandal bio je vrhunac rujanja pravnoj drzavi. General Djuro Decak, dok je bio zupan u Virovitici, vozio je pijan i izazvao saobracajnu nesrecu 1998.godine. Njegova saputnica zadobila je teske ozlede, no Decak za to nikada nije odgovarao. Pijan je vozio i takodje skrivio nesrecu i bivsi osjecki zupan Marko Bagaric, 2001.godine, no nema informacija da je za to ikada odgovarao.

HDZ-ovi funkcioneri ne samo sto nisu odgovarali za saobracajne nesrece nego su za njih bili i nagradjivani. Tako su generali Branimir Glavas i Slavko Baric, nesrece u kojima su sudelovali, iskoristili kao razlog za sticanje vojnog invaliditeta, koji im donosi visoke mesecne prihode i brojne povlastice. I jedan i drugi skrivili su saobracajnu nesrecu, vozeci za vreme rata 1991. godine. Iako su se nalazili daleko od fronta, na podrucju van ratnih dejstava, ostvarili su visok procenat ratne invalidnosti.

Javnost je bila ogorcen takvim postupcima, pa je i to bio jedan od razloga zbog cega je HDZ izgubio izbore 3. januara 2000. godine.

Iako se Bandic pokazao kao dobar i efikasan gradonacelnik glavnog grada, premijer Racan morao je da insistira na njegovoj ostavci. Zrtvovao je Bandica da bi pokazao kako u Hrvatskoj ipak deluje pravna drzava. Popularnost SDP pocela je opadati zbog neispunjavanja predizbornih obecanja. Pritisnut teskom ekonomskom situacijom i nemogucnoscu da zaustavi rast nezaposlenosti, Racan se bar opredelio da uradi ono sto je moguće.

Goran Vezic je novinar splitske nezavisne novinske agencije STINA.

M

Location: [Croatia](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/racan-zrtvovao-gradonacelnika-zagreba>